

22142220

DUTCH B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Tuesday 13 May 2014 (morning)
Mardi 13 mai 2014 (matin)
Martes 13 de mayo de 2014 (mañana)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEKST A

CONSUMINDER ABC

- ① In tijden van crisis is het belangrijk om niet te veel geld uit te geven. Juist daarom is het handig om ieder jaar een budget op te stellen waarin je de inkomsten en uitgaven naast elkaar zet. Op deze pagina wil ik tips verzamelen die helpen geld te besparen. Van zelf wasmiddel maken tot minder stroom verbruiken.

② BEGROTING

Maak één keer per jaar (of meer) een begroting. Kijk op de site van het Nibud voor voorbeelden. Het is handig om je afschriften van één jaar bij de hand te houden als je een begroting maakt. Zo kun je snel bedragen opzoeken. Het grote voordeel van een begroting is dat je voor jezelf overzichtelijk maakt hoeveel er opgaat aan de vaste lasten en hoeveel er over blijft voor meer luxe uitgaven als uitjes of abonnementen. Bepaal eerst welke uitgaven onvermijdelijk zijn en maak dan met wat overblijft budgetten voor bijvoorbeeld kleding, boodschappen en luxe uitgaven.

③ BEHOEFTEN:

- Zeg alle abonnementen en onnodige financiële verplichtingen op. Kijk wat je echt mist, dan kun je later – als er financiële ruimte voor is – alsnog een abonnement overwegen of een goed doel steunen. Je kunt echter ook tijdschriften en kranten met vrienden en burens delen of één keer per week naar de bibliotheek fietsen en daar de tijdschriften die je echt niet kunt missen lenen.
- ④ • Lees geen reclame, plak een ‘nee’ sticker op je deur, negeer advertenties. Wat je niet weet, wekt ook geen behoefte op!
- ⑤ • Soms hebben koopimpuls een emotionele oorzaak. Je vindt dat je recht hebt op nieuwe schoenen, een reep chocolade omdat je een slechte bui hebt en je behoefte is dat dit gevoel weggaat. Je behoefte is dus een *ander* gevoel en niet iets wat je koopt. Aandacht aan jezelf geven kost niets, terwijl een koopimpuls een aanslag op je portemonnee is. Neem gewoon eens een warme douche – natuurlijk wel van maximaal 5 minuten ;-).
- ⑥ • Schroef heel langzaam je uitgaven terug. Begin bijvoorbeeld met je boodschappenbudget. Kijk wat je normaal uitgeeft en ga daar eens 5 euro per week onder zitten. Dan € 10 en dan € 15. Wanneer heb je het gevoel dat je iets tekort komt? Waar ligt de grens? Grote kans dat die heel erg anders ligt dan dat jij dacht!
- ⑦ • Oké, je staat per ongeluk opeens toch in de winkel of je bezoekt die webshop en je voelt een onweerstaanbare koopdrang. Stel jezelf de loodzware vraag: *Word ik hier gelukkig van?* Brengt de aanschaf van dit boek, deze broek, deze belachelijk dure voorgesneden en gemarineerde feta- en olijvenblokjes me dichterbij mijn doel? *Heb ik dit echt nodig?*
- ⑧ • Als het antwoord op bovenstaande vraag JA! is, dan stel je de aankoop 24 uur uit. Pas als je er na 24 uur nog steeds van overtuigd bent dat deze aankoop iets aan je leven toevoegt en er voldoende geld op je bankrekening staat, ga je tot de aanschaf over.

<http://spaarcentje.blogspot.com/p/consuminder-abc.html> (2012)

TEKST B

STEEDS MAAR WEER DIE JONGERENTAAL

Jongerentaal is sinds 1990 een geliefd onderwerp van opvoeders, onderzoekers en media. De bezorgdheid over het fenomeen loopt gelijk met die rond integratie. Maar jongerentaal is niet hetzelfde als onbeholpen Nederlands.

Dynamiek

5 De wereld van vandaag is dynamischer dan ooit. Producten, ideeën, meningen, alles is voortdurend in beweging. Dat geldt ook voor taal en cultuur. Meertaligheid is in onze samenleving een alledaags verschijnsel geworden. Jongeren zijn daar van kinds af aan mee vertrouwd omdat ze veel meer en vanzelfsprekender dan ouderen met al die talen en culturen in contact komen en er dagelijks mee te ‘dealen’ hebben. Zij maken zich uit allerlei talen – vooral Marokkaans-Arabisch, Berbers, Engels, Sranan (Surinaams) – woorden en uitdrukkingen eigen. Die combineren ze en maken er 10 hun eigen jongerenvariant van het Nederlands van. In de ene stad of wijk zus, in de andere zo. Vooral door het gebruik van de vele ‘vreemde’ woorden is de gedachte ontstaan dat jongerentaal een gebrekkig soort Nederlands is.

Subculturen

15 De talige keuzes van jongeren zijn betekenisvol, net zoals voorkeuren op het gebied van kleding, haardracht, en muziek: het zijn manieren om te laten zien bij wie je wilt horen. Taal is daarvoor uitermate geschikt omdat die extreem flexibel is: van moment tot moment kunnen sprekers door het variëren van uitspraak of woordkeus zichzelf opnieuw neerzetten ten opzichte van anderen.

In het creatieve taalspel van jongeren krijgen talige elementen nieuwe sociale betekenissen. Het onderling gebruik van die talige elementen en het delen van de betekenissen die zij hebben, geven een sterk gevoel van verbondenheid en leiden tot de vorming van subculturen.

Denkfout

20 Hoewel jongerentaal van alle tijden is, besteedden opvoeders, onderzoekers en journalisten er voor 1990 [– X –] aandacht aan. Daar kwam vrij [– 15 –] verandering in toen migratie en integratie hot topics werden in het politiek-maatschappelijke debat. Veel politici en beleidsmakers zagen in een [– 16 –] beheersing van het Nederlands onder minderheden de belangrijkste oorzaak van lage cijfers, zittenblijven op school en werkloosheid. Het gebruik van ‘vreemde’ woorden in het 25 Nederlands en afwijkingen in uitspraak en grammatica van het Algemeen Nederlands worden simpelweg gezien als tekenen van [– 17 –] die taal te spreken.

30 Dat is een denkfout. Want het gebruik van ‘vreemde’ woorden in Nederlandse zinnen en [– 18 –] in uitspraak en grammatica hoeven geen tekenen van een groot probleem te zijn. Jongeren beheersen net als andere taalgebruikers niet slechts één wijze van spreken: ze kunnen putten uit een [– 19 –] arsenaal van talige middelen, waarvan vaak ook het Algemeen Nederlands deel uitmaakt.

TEKST C

BEDRIJVIGHEID

- ① De reeks ontluisterende voorbeelden van belastingontwijking via Nederland neemt snel toe. Dat buitenlandse bedrijven Nederland gebruiken om in eigen land veel minder of helemaal geen belasting te betalen, is al lang bekend. Ook popgroepen zoals U2 en de Rolling Stones zijn daarom in Nederland neergestreken.

Ongepast

- ② Extreem lage belastingen voor internationale ondernemingen zijn niet meer van deze tijd. In een periode waarin door bezuinigingen of belastingverhogingen wereldwijd huishoudens een hogere rekening moeten betalen, is een uitzonderingspositie voor bedrijfswinsten ongepast. De woede over de gunsige behandeling van internationale ondernemingen komt opvallend genoeg vooral uit het buitenland. De Ieren waren boos dat de zelfbenoemde wereldverbeteraar Bono via de Herengracht nauwelijks belasting betaalt. Het zijn vooral internationale organisaties die de Hollandse praktijken aan de kaak stellen.
- ③ Alle bedrijven voldoen keurig aan de wet, laat het ministerie van Financiën keer op keer weten. Nederland verdient bovendien een miljard aan de belastingconstructies en schept werk voor enkele duizenden. Maar het ministerie vergeet te vermelden dat buitenlandse overheden daardoor tientallen, zo niet honderden miljarden aan belasting mislopen.

Kentering

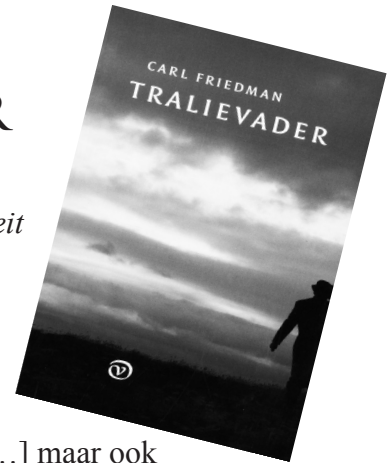
- ④ Toch is de verdediging van deze belastingroutes tot nog toe succesvol gebleken. Door de crisis is inmiddels een ommekeer te zien. Zwitserland moet zijn bankgeheim gestaag aanpassen zodat andere landen hun vermogende burgers kunnen belasten. In Groot-Brittannië gaat een parlementaire commissie de uitwassen van belastingontwijking blootleggen.
- ⑤ In Nederland is het nog stil, terwijl er genoeg redenen zijn om de omvang en effecten van de belastingroutes grondig door te lichten. De Tweede Kamer moet het voortouw nemen in de discussie over het Nederlandse belastingparadijs. Het gaat niet om de vraag of de belastingontwijking juridisch of fiscaal juist is, maar om de vraag of de belastingontwijking uit ethisch oogpunt nog langer door de beugel kan.

Xander van Uffelen, *De Volkskrant* (2012)

TEKST D

EEN FRAGMENT UIT TRALIEVADER

In “Tralievader” staat een jong meisje centraal. Deze ikfiguur groeit op na de Tweede Wereldoorlog, in een gezin dat gebukt gaat onder het oorlogstrauma van de vader, die in een concentratiekamp heeft gezeten.

- ① “Willi”, zegt mijn vader, “had een strafblad waarmee je deze kamer minstens twee keer zou kunnen behangen. Een Duitse crimineel, [...] maar ook zeer bedreven in gewone mishandeling en moord. Een jaar of vijftig zal hij zijn geweest. Kale kop, laag voorhoofd en scheel. Een schele Neanderthaler. Hij had een ketting met aan het eind een loden kogel zo groot als een flinke pingpongbal. Daarmee begon hij plotseling op een willekeurige gevangene in te beuken, tot de dood erop volgde.” Iedereen sidderde voor hem.
- ② Sommigen, dat soort mensen heb je er altijd tussen, paptten met hem aan. Die liet hij voor zich stelen en met zich slapen. Werd hij ze beu, dan waren hun uren geteld. Ik herinner me een Russische jongen die in de *Gärtnerei* werkte, waar hij tomaten voor hem achterover drukte. Een maand lang stond hij in de gunst en werd hij door Willi *Liebchen* genoemd. Op een nacht hoorden wij die jongen in paniek roepen: “Alsjeblieft, stuur me niet naar de gaskamer!”
 “Waar zie je mij voor aan?” antwoordde Willi.
 “De gaskamer is zo onpersoonlijk. Jij bent me veel te dierbaar *Liebchen*, jou maak ik eigenhandig kapot!”
- ③ Die man behoorde tot de laagste levensvormen, hij had het niveau van een stinkzwam. Zulke plebejers konden in het kamp carrière maken. Aan onderkruipsels als hij waren wij uitgeleverd. Alles wat hem ooit was aangedaan, alles waarin hij had gefaald, al zijn vernederingen en mislukkingen zette hij ons betaald. Niemand heeft zo onder ons huisgehouden als Willi Hammer deed.
- ④ Op mij had hij het begrepen. “*Für dich interessier ich mir aber!*” noemde hij het.
 In de praktijk kwam dat hierop neer. Elke avond, als het werk gedaan was, nam hij mij ter zijde en werd ik door hem afgetuigd. De loden kogel hield hij op zak, hij gebruikte zijn blote vuisten. Dat was, van hem komend, zoveel als een compliment, een blijk van genegenheid.
- ⑤ Andere gevangenen ranselde hij *ohne weiteres* naar de eeuwigheid, maar wanneer hij mij onder handen nam, wist hij het slaan tot een ware kunst te verheffen. Zorgvuldig haalde hij uit en altijd raakte hij mijn zwakste plekken. Als hij mij tegen de grond had geslagen, pauzeerde hij.”

Carl Friedman, *Tralievader* (1991)

TEKST E

‘HIPSTER’ MEESTER BART IS HIT OP INTERNET

- ① [- X -]
Bart Ongerings blog met uitspraken van leerlingen is een absolute hit: inmiddels is de blog (meesterbart.tumblr.com) meer dan 17000 keer bekeken door 13000 unieke bezoekers, op Facebook heeft meester Bart meer dan drieduizend vrienden en op Twitter heeft hij ruim zeshonderd volgers. Om maar aan te geven: de internetgemeenschap omarmt meester Bart en zijn leerlingen. En de interviewaanvragen blijven binnendruppelen bij de docent Engels met volle baard en zachte stem. Waarom? Eén blik op de blog zegt waarschijnlijk genoeg.
- ② [- 42 -]
“Het is de puurheid die het met zich meebrengt,” zegt Ongering. “Het feit dat mensen zichzelf of het kind in zich zien in de uitspraken van mijn leerlingen. Ik krijg vaak de reactie: ik hoor en zie het ze zeggen.” Maandag plaatste Ongering een quote van een leerling die zei dat meester Bart een rol in zijn videoclip zou krijgen en dat niemand dan zou geloven dat hij een meester is. Een meisje beweerde dat ze drie verschillende handschriften heeft en meester Bart daarom niet moest denken dat iemand anders haar huiswerk had gemaakt.
- ③ [- 43 -]
Het is allemaal twee jaar geleden begonnen. Toen begon hij uitspraken van zijn leerlingen bij te houden in een schriftje. Hij breidde zijn podium uit door de uitspraken op zijn eigen facebookpagina te plaatsen. Op aanraden van vrienden en familieleden begon hij begin oktober een weblog. Want de uitspraken zijn volgens hen te hilarisch, te eerlijk en te lief om klein te houden – en daar kon Ongering zich volledig in vinden. “Steeds meer familieleden en vrienden zeiden: die uitspraken moet je bundelen, maak er een boekje van, doe er iets mee. ”

- ④ De leerlingen weten dat Ongering een blog bijhoudt. “Ik leg het ze uit: jullie zeggen soms heel mooie en spontane dingen. Dingen die vanuit het denken van een puber komen. Het mooie is dat zij zich daar niet zo bewust van zijn. Als ik ze een uitspraak laat teruglezen, zeggen ze vaak: heb ik dat gezegd?”
- ⑤ [– 44 –]
Wie de blog leest, valt op dat de pubers weglopen met hun leraar Engels. Er zijn kinderen die Ongering ‘hun vader op school’ noemen en één van zijn leerlingen zei: “Altijd zeggen ze: mensen volgen mode. Hier is de mode: volg meester Bart.” Een leerling stelde de retorische vraag: “U bent echt een hipster hè?”
- ⑥ Volgens Ongering vallen de leukste uitspraken in de categorie smoezen. “Op mijn vraag waarom hij te laat was, antwoordde een leerling dat hij zijn schoenen nog moest inlopen. Uiteraard kwam hij daar niet mee weg, maar op zo’n moment kun je mij opvegen, dan lig ik op de grond van het lachen. Zeg nou zelf, zulke uitspraken zijn toch te mooi om niet vast te leggen?”

www.parool.nl (2012)
